

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 marca 1976 r.

w sprawie wykonania przepisów dekretu o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

Na podstawie art. 25 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 54) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe zasady ustalania okresów pracy w spółdzielni wymaganych do uzyskania świadczeń,
- 2) zasady ustalania podstawy wymiaru świadczeń z ubezpieczenia oraz szczegółowe zasady obliczania i wypłacania tych świadczeń,
- 3) zasady stosowania przepisów o zawieszaniu lub zmniejszaniu emerytur i rent w razie osiągnięcia dochodów z tytułu pracy w spółdzielni,
- 4) wypadki, w których mimo wycofania gruntów ze spółdzielni nie następuje utrata prawa do emerytury,
- 5) zasady ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, wysokość i tryb opłacania składek oraz warunki zwalniania od ich opłacania,
- 6) zasady ubezpieczenia członków spółdzielni, którzy nie wykonując pracy w spółdzielni wytwarzają na jej rzecz produkty rolne w prowadzonych przez siebie gospodarstwach rolnych.

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia:

- 1) dekret — oznacza dekret z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 10, poz. 54),
- 2) spółdzielnia — oznacza rolniczą spółdzielnię produkcyjną oraz inną spółdzielnię zrzeszoną w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, a także spółdzielnię kółek rolniczych,

- 3) ubezpieczony — oznacza członka spółdzielni oraz osoby pracujące w spółdzielniach i wynagradzane według zasad obowiązujących członków spółdzielni,
- 4) praca w spółdzielni — oznacza pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej oraz w innej spółdzielni zrzeszonej w Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, a także pracę w zespółowym gospodarstwie rolnym spółdzielni kółek rolniczych, wykonywaną na innej podstawie niż stosunek pracy,
- 5) świadczenie — oznacza świadczenie z ubezpieczenia społecznego.

§ 3. Przy ustalaniu okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń:

- 1) w razie przepracowania w ciągu roku obrachunkowego mniejszej liczby dni niż określona w art. 4 pkt 3 dekretu okres pracy ustala się w miesiącach i dniach,
- 2) w razie przepracowania w ciągu roku obrachunkowego większej liczby dni pracy niż określona w art. 4 pkt 3 dekretu do okresu pracy zalicza się jeden cały rok pracy.

§ 4. 1. Podstawę wymiaru świadczeń stanowi przeciętny miesięczny dochód uzyskany z tytułu pracy w spółdzielni, z tym że przy ustalaniu wysokości zasiłków chorobowego i opiekuńczego nie uwzględnia się dodatków z tytułu stażu pracy.

2. Przeciętny miesięczny dochód, o którym mowa w ust. 1, ustala się dzieląc dochód osiągnięty przez członka spółdzielni w roku obrachunkowym przez 12 lub przez mniejszą liczbę miesięcy pozostałą po wyłączeniu miesięcy, w których ubezpieczony nie wykonywał pracy w spółdzielni wskutek:

- 1) choroby,

- 2) pobierania zasiłków z ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa,
- 3) odbywania czynnej służby wojskowej.

3. Jeżeli ubezpieczony podjął pracę w spółdzielni w ciągu roku obrachunkowego lub w ciągu tego roku zaprzestał wykonywania pracy w spółdzielni, podstawę wymiaru świadczeń ustala się dzieląc dochód osiągnięty w roku obrachunkowym przez liczbę miesięcy, w których ubezpieczony faktycznie wykonywał pracę w spółdzielni.

§ 5. 1. Przeciętny miesięczny dochód stanowiący podstawę wymiaru świadczeń ustala się na podstawie dochodu uzyskanego przez ubezpieczonego:

- 1) w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym powstało prawo do świadczeń — w zakresie zasiłków chorobowych, macierzyńskich, opiekuńczych i pogrzebowych,
- 2) w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym powstało prawo do świadczeń, lub kolejnych 2 latach obrachunkowych dowolnie wybranych z okresu ostatnich 12 lat pracy w spółdzielni — w zakresie emerytur lub rent.

2. Jeżeli członek spółdzielni przystąpił do niej w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym powstało prawo do świadczeń, i wskutek tego nie przepracował całego roku pracy, za podstawę wymiaru świadczeń przyjmuje się przeciętny miesięczny dochód przypadający w spółdzielni na jednego ubezpieczonego w poprzednim roku obrachunkowym.

§ 6. 1. Jeżeli ubezpieczony łączył pracę w spółdzielni z pracą na działce przyzagrodowej lub w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym, wytwarzając na rzecz tej spółdzielni produkty rolne, do podstawy wymiaru emerytury lub renty ustalonej w myśl § 4 i 5 dolicza się równowartość pracy wykonanej przy wytworzeniu produktów dostarczonych spółdzielni.

2. Doliczeniu w myśl ust. 1 podlega kwota przeciętnego miesięcznego dochodu za pracę wykonaną przy wytworzeniu produktów rolnych dostarczonych spółdzielni, ustalona zgodnie z normami określonymi przez Ministra Rolnictwa po porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych. Przeciętny miesięczny dochód oblicza się z ostatnich 5 lat przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę lub rentę albo przed zaprzestaniem pracy w spółdzielni.

3. Doliczeniu podlega dochód w granicach nie przekraczających przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego w tej spółdzielni na jej stale pracującego członka w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym ustala się emeryturę lub rentę.

§ 7. 1. Przy ustalaniu wysokości zasiłków w razie choroby i macierzyństwa kwotę zasiłku miesięcznego stanowi — z zastrzeżeniem ust. 2 — kwota 100% podstawy wymiaru ustalona w myśl § 4 i 5.

2. Jeżeli ubezpieczony nie jest uprawniony do zasiłku chorobowego w wysokości 100% podstawy wymiaru — zasiłek miesięczny stanowi 80% lub 75% podstawy wymiaru ustalonej w myśl § 4 i 5.

3. Wysokość zasiłku dziennego stanowi 1/30 część zasiłku miesięcznego ustalonego w sposób określony w ust. 1 lub 2.

§ 8. 1. Przy ustalaniu wysokości zasiłku rodzinnego stosuje się następujące zasady:

- 1) użytkowanie działki przyzagrodowej w rozmiarze określonym statutem spółdzielni nie wyłącza prawa do zasiłku rodzinnego w wysokości podwyższonej,

2) przy ustalaniu przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na członka rodziny ubezpieczonego uwzględnia się dochód z tytułu pracy w spółdzielni i dochód za dostarczone spółdzielni produkty rolne oraz inne dochody ubezpieczonego i członków jego rodziny określone w przepisach o ubezpieczeniu rodzinnym, osiągnięte w poprzednim roku obrachunkowym.

2. Zasiłek rodzinny nie przysługuje w wypadkach określonych przepisami o ubezpieczeniu rodzinnym.

3. Zasiłku rodzinnego nie wypłaca się za miesiąc, w którym zgodnie z przepisami o ubezpieczeniu rodzinnym następuje utrata prawa do zasiłku.

§ 9. Przy stosowaniu przepisów o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, dotyczących zawieszania lub zmniejszania emerytur i rent w razie osiągnięcia zarobków z tytułu pracy lub dochodów z innych źródeł:

- 1) dochody z tytułu pracy w spółdzielni, nie przekraczające 24.000 zł w roku kalendarzowym, nie powodują zawieszenia prawa do emerytury lub renty ani zmniejszenia tych świadczeń,
- 2) wynagrodzenia za użytkowanie przez spółdzielnię wkładów członkowskich nie uważa się za dochód powodujący zawieszenie lub zmniejszenie emerytury lub renty.

§ 10. Osoba, która uzyskała emeryturę wskutek zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie art. 17 dekretu, nie traci do niej prawa pomimo wycofania gruntów ze spółdzielni, jeżeli:

- 1) wycofane grunty nie przekraczają obszaru 0,5 ha,
- 2) grunty zostały wywłaszczone,
- 3) spółdzielnia uległa likwidacji, a zwrócone grunty przekazane zostały na własność Państwa lub innej jednostki gospodarki uspołecznionej.

§ 11. 1. Składki na ubezpieczenie spółdzielnie opłacające w wysokości 10% kwoty stanowiącej podstawę wymiaru składki, jeżeli przeciętny dochód przypadający na rodzinę członka spółdzielni, prowadzącą wspólne gospodarstwo domowe, wynosi ponad 5.000 zł miesięcznie.

2. Jeżeli dochód, o którym mowa w ust. 1, nie przekracza 5.000 zł, składka na ubezpieczenie wynosi:

- 1) 4% podstawy wymiaru — jeżeli dochód ten nie przekracza 3.000 zł,
- 2) 6% podstawy wymiaru — jeżeli dochód ten wynosi ponad 3.000 zł do 4.000 zł,
- 3) 8% podstawy wymiaru — jeżeli dochód ten wynosi ponad 4.000 zł do 5.000 zł.

§ 12. 1. Podstawę wymiaru składki stanowią kwoty wypłacone ubezpieczonym w roku obrachunkowym z tytułu pracy w spółdzielni.

2. Do podstawy wymiaru składek dolicza się także kwoty, które zgodnie z § 6 wliczane są do podstawy wymiaru emerytury lub renty.

§ 13. Spółdzielnie opłacają składki na ubezpieczenie w miesięcznych ratach stanowiących 1/12 część składki rocznej, zaliczając na poczet tych składek wypłacone w danym miesiącu zasiłki chorobowe, macierzyńskie, porodowe, opiekuńcze i rodzinne oraz zasiłki pogrzebowe z tytułu śmierci ubezpieczonego lub członka jego rodziny.

§ 14. Od opłacania składki są zwolnione spółdzielnie nowo zorganizowane w okresie pierwszych dwóch lat dzia-

łałości. Za pierwszy rok działalności spółdzielni uważa się rok kalendarzowy, za który spółdzielnia dokonała pierwszego podziału dochodu.

§ 15. Ubezpieczeniem na podstawie dekretu objęci są również członkowie spółdzielni, którzy nie wykonują pracy w spółdzielni, lecz wytwarzają na jej rzecz produkty rolne w prowadzonych przez siebie gospodarstwach, jeżeli zawarli ze spółdzielnią umowę dotyczącą dostarczania jej tych produktów, a liczba dni pracy niezbędna do ich wytworzenia w ciągu roku obrachunkowego wynosi co najmniej 240 dni pracy dla mężczyzny i 150 dni pracy dla kobiety.

§ 16. Z tytułu ubezpieczenia na podstawie § 15 przysługują:

- 1) świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- 2) zasiłek porodowy,
- 3) zasiłek rodzinny,
- 4) świadczenia emerytalne: emerytura, renta inwalidzka i renta rodzinna,
- 5) świadczenia z tytułu wypadku przy pracy wykonywanej przez ubezpieczonego na rzecz spółdzielni w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym lub z tytułu choroby zawodowej: renta inwalidzka i renta rodzinna,
- 6) dodatki do emerytury i renty,
- 7) zasiłek pogrzebowy,
- 8) świadczenia w naturze z tytułu pobierania emerytury lub renty: świadczenia lecznicze i położnicze, zaopatrzenie w leki, przedmioty ortopedyczne, środki opatrunkowe i pomocnicze, przysposobienie zawodowe oraz prawo do pobytu w domu rencisty.

§ 17. 1. Świadczenia wymienione w § 16 przysługują na warunkach i w wysokości określonych dekretem, z tym że przy ustalaniu okresu pracy wymaganego do przyznania świadczeń:

- 1) okresy pracy, o której mowa w § 15, poczynając od dnia wejścia w życie rozporządzenia — traktuje się na równi z okresami pracy w spółdzielni,
- 2) okresy pracy w prowadzonym przez ubezpieczonego gospodarstwie rolnym przy wytwarzaniu produktów rolnych na rzecz spółdzielni przed dniem wejścia w życie rozporządzenia — traktuje się na równi z okresami zaliczanymi do okresu pracy w spółdzielni (art. 16 dekretu).

2. Członkowie spółdzielni objęci ubezpieczeniem na podstawie § 15 mają prawo do zasiłku rodzinnego lub renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy w pierwszym roku ubezpieczenia, chociażby nie spełnili warunku posiadania okresu pracy wymaganego do przyznania świadczeń.

§ 18. 1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty dla członka spółdzielni, który wytwarza na jej rzecz produkty rolne w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym, stanowi przeciętny miesięczny dochód za pracę wykonaną przy wytworzeniu tych produktów, osiągnięty w ostatnich 5 latach przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę lub rentę albo przed zaprzestaniem pracy na rzecz spółdzielni.

2. Dochód, o którym mowa w ust. 1, ustala się od wartości produktów rolnych dostarczonych spółdzielni, według

norm określonych przez Ministra Rolnictwa po porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

3. Podstawa wymiaru emerytury lub renty ustalona w myśl ust. 1 i 2 nie może przekroczyć wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego w tej spółdzielni na jej stale pracującego członka w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym ustala się emeryturę lub rentę.

4. Jeżeli ubezpieczony łączył pracę w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym z pracą w spółdzielni, do podstawy wymiaru ustalonej stosownie do ust. 1—3 dolicza się kwotę przeciętnego miesięcznego dochodu osiągniętego z tytułu pracy w spółdzielni w ostatnich 5 latach przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę lub rentę albo przed zaprzestaniem pracy na rzecz spółdzielni.

§ 19. Podstawę wymiaru renty dla ubezpieczonego lub renty rodzinnej przysługującej po ubezpieczonym, który był członkiem spółdzielni przez okres krótszy niż 5 lat, stanowi przeciętny miesięczny dochód przypadający w spółdzielni na jednego ubezpieczonego w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym ustala się tę rentę.

§ 20. 1. Liczbę dni pracy w prowadzonym przez ubezpieczonego gospodarstwie rolnym ustala się przez podzielenie uzyskanej w roku obrachunkowym kwoty dochodu za pracę wykonaną przy wytworzeniu produktów rolnych dostarczonych spółdzielni przez przeciętną wysokość dziennego dochodu przypadającego w tej spółdzielni — w poprzednim roku obrachunkowym — na jej stale pracującego członka.

2. Członkom spółdzielni objętym ubezpieczeniem na podstawie § 15, którzy łączą pracę w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym z pracą w spółdzielni, dolicza się dni pracy w spółdzielni.

3. Przy ustalaniu liczby dni pracy niezbędnej do przyznania świadczeń dolicza się również dni, w których ubezpieczony nie wykonywał pracy wskutek choroby lub odbywania czynnej służby wojskowej.

§ 21. 1. Przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy wykonywanej na rzecz spółdzielni w prowadzonym przez ubezpieczonego gospodarstwie rolnym stosuje się odpowiednio zasady i tryb ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy w spółdzielni.

2. O wypadku przy pracy zaistniałym w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym ubezpieczony lub członek jego rodziny jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić spółdzielnię, a o wypadkach śmiertelnych lub powodujących ciężkie uszkodzenie ciała oraz o wypadkach zbiorowych — również Zakład Ubezpieczeń Społecznych; przedstawiciel Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może uczestniczyć w czynnościach zespołu ustalającego okoliczności i przyczyny tych wypadków.

§ 22. Przy ustalaniu obowiązku opłacania składek i ich wysokości, obliczaniu i wypłacaniu świadczeń osobom objętym ubezpieczeniem na podstawie § 15 stosuje się odpowiednio przepisy § 3 i § 8—14 rozporządzenia.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 maja 1976 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz